

CAMIL PETRESCU, INIȚIATORUL UNUI PROIECT EȘUAT: SINDICATUL PRESEI DIN BANAT

Ioan David

Cuvinte-cheie: „Banatul”, Lugoj, Nicolae Roman, Timișoara, „Limba română”

Este știut că în viața lui Camil Petrescu a existat o perioadă bănățeană, implicit una timișoreană.

În mai 1919, în luxoasa cofetărie bucureșteană Riegler, Camil Petrescu a fost convins să vină la Timișoara, de trei bănățeni: dr. Avram Imbroane, Cassian Munteanu și o a treia persoană, rămasă necunoscută. Două luni mai târziu, scriitorul a evocat împrejurările stabilirii lui în orașul de pe Bega: „... Și-au pus gând să mă ducă în Banat. (...) Dar nu pot decide să plec. (...) «Dar bine, domnule, dumneata nu cunoști Timișoara. Dumneata nu știi că e cel mai frumos oraș al românilor. Oraș cu peste o sută de mii de locuitori, clădiri și bulevarde moderne, viață intensă de capitală». Și multe altele, atât de multe, că această Timișoară a luat în imaginația mea proporțiuni fantastice”.¹

Drumul spre Timișoara îl întrerupe la Sibiu, unde depune spre aprobare Consiliului Dirigent cererea de numire într-un post de profesor la Timișoara², iar peste numai câteva zile, se oprește la Lugoj (Timișoara se găsea încă sub administrație sârbească), unde devine redactor-șef al ziarului „Banatul”³, în care a apărut, în 21 mai 1919, primul său articol, semnat *Camil Petrescu*.

Din 10 august, publicația își schimbă numele în „Banatul românesc”, cu subtitlul *Organ al Partidului Național*, director fiind dr Avram Imbroane, iar redactor-șef Camil Petrescu. După punerea în drepturi a stăpânirii românești

---

¹ „Banatul”, Lugoj, I, 1919, nr. 46, articolul *Spre Timișoara*, semnat Grămătic (unul din pseudonimele lui Camil Petrescu).

² În 25 mai 1919, Consiliul Dirigent îi aprobă numirea ca profesor suplinitor de limba română la Liceul Real de Stat de băieți din Timișoara.

³ Este fondat, la București, de Cassian R. Munteanu, condus de dr. Avram Imbroane, cu subtitlul *Ziar de luptă al pribegilor bănățeni*, săptămânal (26 ianuarie - 13 martie 1919); apoi apare la Lugoj, de trei ori pe săptămână (13 aprilie - 7 august 1919); în cele din urmă, se mută la Timișoara, în 8-9 august 1919.

la Timișoara, în vederea evitării unor confuzii, gazeta, strămutată de la Lugoj, a fost nevoită să-și modifice titlul, întrucât în orașul de pe Bega exista deja o publicație intitulată „Banatul”⁴. Aurel Cosma junior susține că acest ziar a fost fondat, în realitate, de unchiul său, avocatul dr. Aurel Cosma, încă din luna februarie 1919, deci în plină ocupație militară a armatei sârbești „trecând ca editor-proprietar pe amicul său devotat, dr. Lucian Georgevici, iar ca redactor responsabil pe profesorul de desen și vestitul muzician-compozitor Iosif Velcean”⁵.

La puțin timp, Camil Petrescu rupe definitiv legătura de amiciție și de colaborare cu Avram Imbroane. Nicolae Roman⁶, un apropiat al lui, vorbește chiar de o ceartă de „o extremă violență”. Motivul? Antrenarea publicației într-o politică străină convingerilor sale. Avram Imbroane, politician liberal, apoi averescan, cel care-l invitase insistent pe Camil Petrescu să vină în Banat, înțelegea să dea gazetei o anumită coloratură politică pentru care milita, iar Camil Petrescu se voia independent, aplecat mai mult spre cultură. De aici, și divergențele între cei doi.

În primăvara lui 1920, când Avram Imbroane se apropie de partidul averescan, redactorul său șef îi adresează o scrisoare tranșantă, datată 1 mai 1920: „Domnule director, ca urmare a convorbirilor noastre de până acum, cum și a raporturilor dintre mine și „Banatul românesc” în ultimele două luni, vă rog să luați notă de retragerea mea din redacția numitului ziar și să binevoiți, în același timp, să anunțați, în primul număr viitor al „Banatului românesc”, această retragere⁷. Primiți salutările mele. Camil Petrescu, profesor”⁸.

Astfel, la 2 ianuarie 1920, apare, la Timișoara, primul număr al revistei „Limba română”⁹, subintitulată *Foaie pentru limbă, artă și literatură*, fondată și coordonată de Camil Petrescu. Acesta desfășoară o activitate publicistică istovitoare, scriind, ediție după ediție, aproape întreaga gazetă.

De la început, publicația își propune să apară de trei ori pe săptămână (marți, joi și sâmbătă), dar, din cauza dificultăților materiale și a grevei „muncitorimii amărâte și plină de lipsuri”, cum numește Camil Petrescu

---

⁴ „Banatul”, apărut, la Timișoara, în perioada 1919-1921. Din octombrie 1919, de trei ori pe săptămână și, zilnic, din martie până în iulie 1920, pe urmă săptămânal. Și-a sîstat apariția, iar în locul lui a apărut, la 12 martie 1921, „Nădejdea”, ziar politic, liberal, proprietar Lucian Georgevici, apoi dr. Aurel Cosma, redactor-responsabil Traian Birescu, director Ștefan Vlădescu. La apariție era cotidian, apoi săptămânal și bisăptămânal, în intervalul 1919-1926 și 1928-1930.

⁵ Aurel Cosma junior, *Memorii*, Timișoara, Editura Mirton, 2010, p. 155

⁶ La revista „Limba română”, secretar de redacție, traducător și corector pentru limba maghiară.

⁷ Anunțul s-a publicat în „Banatul românesc”, II, 1920 (stil vechi), nr. 40.

⁸ Apud Camil Petrescu, *Publicistica I*, București, Editura Minerva, 1984, p. XIX

⁹ „Limba română”, I, 1920, nr. 1, p. 1

această clasă socială, apare doar de două ori pe săptămână, chiar cu o perioadă destul de mare de întrerupere. Formatul era 40x56 cm, fiecare pagină avea trei coloane, una în limba română, alta în germană (traducător și corector – Philipp John) și a treia în maghiară (traducător și corector – Nicolae Roman). Redacția și administrația publicației erau pe strada Cetății nr. 8, la locuința lui Camil Petrescu. Așa cum rezultă din articolul-program, intitulat *Câteva lămuriri inevitabile*¹⁰, revista se adresează „populației de toate categoriile sociale din partea locului, pentru care limba română, limba statului, are încă multe necunoscutute”.

„Limba română” publică articole despre presa românească din trecut, revistele literare și ziarele politice ale vremii, despre originea limbii române, partide politice, alegeri și sistem parlamentar, precum și un rezumat al *Istoriei literaturii române* de M. Dragomirescu și Gh. Adamescu. Își încetează activitatea la 19 iunie 1920.¹¹

Concomitent, Camil Petrescu scoate o nouă publicație, „Țara”, subintitulată *Ziar popular independent*.¹² Primul număr apare la 18 mai 1920, de trei ori pe săptămână. Încă de la prima apariție, în coloanele gazetei predomină articolele cu caracter politic. Camil Petrescu critică dur programele partidelor politice, care, mai toate, sunt trase la indigou („Au ajuns programele ca formularele de petiție: se găsesc făcute gata la librărie, costă cel mult câțiva lei, acolo”)¹³.

Ce promite gazeta? „Mai mult ca el nu putem permite (n.n. - El fiind candidatul de ieri, deputatul de astăzi, cu servietă și secretară, care și-a uitat alegătorul).

Domnilor, n-avem niciun program... Ba da, avem unul.

Iată-l.

Vom sili pe toți ceilalți să-și țină frumoasele lor programe și promisiuni.

E destul pentru niște oameni cinștiți”.

După primele zece numere, ziarul este interzis, dar reapare începând cu numărul 11, la 2 decembrie 1920. „... cu pene tinere, avântate și nelegate de nimeni, fără «origine de la centru» (...), sub forma unui ziar modern, bine organizat, bine informat, în condiții cu totul superioare modestelor începuturi, însă continuându-și atitudinea anterioară. Este adică un organ de control public

¹⁰ I. Hangiu, *Dicționarul presei literare românești, 1790-2000*, București, Editura Institutului Cultural Român, 2004, p. 385

¹¹ Redacția publicației „Țara”: Timișoara, str. Rudolf nr. 3 - Cetate (în perioada celor zece ediții apărute; Timișoara, str. Alba Iulia nr. 7 (la reparație), unde se afla și locuința scriitorului, pe care o părăsește la plecarea din Timișoara (data probabilă, vara lui 1921). Formatul publicației: 21x38 cm; 36x51 cm.

¹² „Țara”, I, 1920, nr. 1, p. 1, articolul *Programul nostru*

¹³ „Țara”, I, 1920, nr. 11, p. 1, articolul *Țara reapare*

și o adevărată tribună democratică de protestare, atât împotriva ilegalității de sus, cât și a anarhiei, ori de unde ar veni, socotindu-le pe amândouă deopotrivă de dăunătoare intereselor neamului”.

Și, în finalul articolului-program, editorul ține să readucă în atenția cititorului un obiectiv indispensabil gazetei: „Țara” nu va face deci nici o politică de partid...”

Nu a făcut politică de partid, dar, în ideea limpezirii unei posibile confuzii în ceea ce privește direcția publicației, în ediția din 8 februarie (articolul *Ce reprezintă Țara*, an II, 1921, nr. 22), Camil Petrescu ține să precizeze: „Țara”, ziar independent, reprezintă în Banat, în conflictul public dintre lumea veche și lumea nouă a mișcării politice de astăzi, acțiunea Federației Național-Sociale¹⁴ de sub președenția domnului Iorga. (...) De altminteri, activitatea noastră de aproape un an de zile aici în Banat e o dovadă hotărâtoare în privința aceasta. În cadrul Federației Național-Sociale, de sub conducerea domnului Iorga, „Țara” își păstrează independența față de nenumăratele mici fracțiuni țărănești sau naționaliste de aici ca să nu sporească și mai mult neorientarea politică în care se zbat bănățenii astăzi. Acțiunea noastră este în legătură numai cu centrul Federației, la București, și direct cu masele populare în Banat”.

Am parcurs succint acest drum publicistic, pentru a evidenția implicarea până la sacrificiu a lui Camil Petrescu în dezvoltarea presei bănățene din primii ani de după Unire. El era convins că prin acest demers – indiferent că se cheamă „Banatul”, „Banatul românesc”, „Limba română” ori „Țara” – se achită de o mare obligație pe care o are față de neamul său. A crezut, din momentul în care a pus piciorul pe pământ bănățean, în menirea presei, în puterea acesteia de a influența și transforma în bine viața politică, socială și culturală din acest colț de țară. De aceea, în mai toate articolele sale abundă termeni precum *implicare, atitudine, opinie, morală, sinceritate, independență* etc.

Pentru Camil Petrescu, presa trebuie să-și asume un rol primordial în asanarea morală a societății, în îndeplinirea unor comandamente sociale și politice. De aceea, el a încercat să moduleze trăsăturile ziaristului de la începutul perioadei interbelice, care era considerat doar un funcționar disciplinat, gata să „citească” intențiile stăpânului și să-i sărute de îndată mâna. În concepția lui, ziaristul profesionist, în adevăratul sens al cuvântului, trebuia să îndeplinească obligatoriu două criterii: „scris sincer și independent”.¹⁵ Astfel se și explică

¹⁴ Din Federația Național-Socială au făcut parte partidele: Țărănesc din vechiul regat (Ion Mihalache); Țărănesc-basarabeian (Ion Inculeț); Partidul Național (Iuliu Maniu); Partidul Național (N. Iorga); Partidul Unirii din Bucovina (Ion Nistor) și un mare număr de oameni politici independenți. Scopul federației: înlăturarea politicianismului.

¹⁵. Apud Camil Petrescu, *Publicistica*, I, București, Editura Minerva, 1984, p. VIII

numărul mare de articole publicate pe tema presei și a ziaristului în „Banatul”, „Banatul românesc”, „Limba română” și „Țara”.¹⁶

Vertical și principial, cu un condei aprig și aspru în același timp, Camil Petrescu a militat din rășputeri nu numai pentru calitatea produsului jurnalistic, ci și pentru statutul gazetarului, pentru că el a simțit, în cei trei ani de presă în Banat, că acesta este „uitat în colțul de redacție sau de cafea, în care își poartă neglijata lui prezentă”.¹⁷ În acest scop, a încercat, în repetate rânduri, să-i organizeze pe ziarisții bănățeni într-un sindicat. Rostul și avantajele acestui organism sunt prezentate pe larg în articolul *Sindicatul ziarisților din Banat*, apărut în nr. 27 din 21 decembrie 1920 al publicației „Țara”: „Nu vorbim aici de avantajele materiale pe care le va aduce membrilor săi o asemenea asociație. Ele sunt destul de numeroase, dar oricum nu au decât un interes de breaslă. Ceea ce e mai important sunt marile avantaje morale pe care un sindicat al ziarisților l-ar prezenta membrilor săi. Căci e sigur că mânuitorii condeului, anonimi semănători de idei, nu se prea bucură de stima la care frumoasa lor activitate le dă dreptul. (...) Constituțiți într-un sindicat care să le garanteze, nu puterile lor politice, dar în orice caz mai mult decât situația materială, ziarisții înseamnă în publicistica bănățeană o dată. Cel puțin, în interesul profesiei lor, vor putea pretinde mai multă considerație de la autorități sau de la celelalte asociații. Sperăm că, în modul acesta, nu-l vom mai vedea făcând anticameră

¹⁶ „Banatul”/„Banatul românesc”: *Despre dreptul de critică* (anul I, 1919, nr. 53); *Un scriitor bănățean: Cassian R. Munteanu* (anul I, 1919, nr. 76); „*Atacuri personale*” prin presă (anul I, 1919, nr. 78); *Presa minorităților din Timișoara* (anul I, 1919, nr. 93); *Cronica literară: Reviste noi* (anul II, 1920, nr. 9); *Timișoara și Lugojul* (anul II, 1920, nr. 12). „Limba română”: *Câteva lămuriri inevitabile* (anul I, 1920, nr. 1); *România de azi - Pași spre viața românească - Presa bucureșteană* (anul I, 1920, nr. 20); *După întâiul număr* (anul I, 1920, nr. 2); *România de azi - Pași spre viața românească - Reviste literare actuale I* (anul I, 1920, nr. 3); *România de azi - Pași spre viața românească - Reviste literare actuale II* (anul I, 1920, nr. 4); *România de azi - Pași spre viața românească - Revistele politice* (anul I, 1920, nr. 6). „Țara”: *Programul nostru* (anul I, 1920, nr. 1); *De ce am scris la Banatul românesc; de ce am părăsit Banatul românesc; de ce apare Țara* (anul I, 1920, nr. 1); *De ce am scris la Banatul românesc; de ce am părăsit Banatul românesc; de ce apare Țara II* (anul I, 1920, nr. 2); *De ce am scris la Banatul românesc; de ce am părăsit Banatul românesc; de ce apare Țara* (anul I, 1920, nr. 3); *O deziluzie?* (anul I, 1920, nr. 5); *Răspuns Banatului* (anul I, 1920, nr. 5); *Țara reapare* (anul I, 1920, nr. 11); *Necazurile noastre - Greșelile de tipar* (anul I, 1920, nr. 16); *Ce ziare se citesc în Timișoara* (anul I, 1920, nr. 24); *Sindicatul ziarisților din Banat* (anul I, 1920, nr. 27); *Ce înseamnă un ziar românesc în Banat* (anul I, 1920, nr. 30); *Banatul dă lecții de gramatică sau Chelului tichie de mărgăritar îi trebuie* (anul I, 1920, nr. 30); *Cu privire la o lecție de gramatică* (anul II, 1921, nr. 3); *Literatura țărănească* (anul II, 1921, nr. 5); *Literatură, artă, teatru* (anul II, 1921, nr. 5); *Cum se face un „număr de Crăciun” la Timișoara* (anul II, 1921, nr. 5); *Administrația și Țara* (anul II, 1921, nr. 12); *Ziarele românești* (anul II, 1921, nr. 14); *Cassian Munteanu* (anul II, 1921, nr. 15); *Ce reprezintă Țara* (anul II, 1921, nr. 22); *Țara și cenzura* (anul II, 1921, nr. 29); *Oameni necăjiți... Lucruri ciudate...* (anul II, 1921, nr. 32); *Poșta și ziarele românești* (anul II, 1921, nr. 36).

¹⁷ „Țara”, I, 1920, nr. 27, p. 1, articolul *Sindicatul ziarisților din Banat. Ce este de așteptat de la o asociație a ziarisților de azi*

pe la ușa cine știe cărui șef de birou pe gazetarul care nu cere nimic pentru el decât să servească publicul. Nu vom mai vedea, de asemenea, presa lipsind de la acele oficiale reuniuni, care au însă totdeauna interesul să se facă larg cunoscute prin penele celor desconsiderați”. Autorul articolului insistă, în continuare, și asupra altor avantaje ale organizării: îndulcirea atacurilor de presă, ajunse uneori la o extremă violență; o mai bună colegialitate în rândul breslei, înseninarea raporturilor dintre ziaristii aflați într-o permanentă concurență și în redacții cu orientare politică diferită; relații de normalitate cu jurnaliștii de alte naționalități etc.

Prima mărturisire, în acest sens, i-a făcut-o lui Aurel Cosma junior, în vara anului 1920, la cafeneaua timișoreană *Kronprinz*, locul de întâlnire al ziaristilor din perioada interbelică. Obsedanta lui idee avea la bază lichidarea „...învărbirilor și cheltuielilor personale care îi despărțeau pe unii de alții. Credea că se vor domoli adversitățile politice care dădeau naștere unor atacuri rușinoase în presă inspirate și puse la cale de patronii diferitelor ziare în slujba cărora bietul ziarist profesionist nu era decât o unealtă și un instrument combatant fără conștiință personală”.¹⁸

Ideea i se înfiripase și mai tare, după ce ziaristii craioveni îl delegaseră pe Camil Petrescu, în ședința Sindicatului Presei din Oltenia din 28 iulie 1920, să facă legătura „dintre camarazii din Banat și cei din Oltenia”¹⁹. Astfel că, duminică, 12 decembrie 1920, Camil Petrescu convoacă, în redacția ziarului „Țara”, prima ședință în acest scop, în care, după lungi și gălăgioase dezbateri, se hotărăște în final constituirea unui sindicat al ziaristilor din Banat, fără deosebire de naționalitate, urmând ca viitoarea întâlnire să aibă loc după o săptămână (în Timișoara apăreau 12 cotidiene și săptămânale, scrise de 70 de gazetari).²⁰ În următoarea ședință, din 19 decembrie 1920, Camil Petrescu a expus obiectivele programului privind înființarea sindicatului, dar și de această dată dezbaterile au fost aprinse, iar rezultatul ... o nouă amânare. Nu s-a mai stabilit o dată viitoare de întâlnire, în timp ce controversalele – „discuții și frământări sterpe” – s-au mutat în coloanele ziarelor și la cafenea.

Între timp, la o lună de la această neîmplinire a ziaristilor bănățeni, are loc, la Cluj, în 19 și 20 ianuarie 1921, un congres al gazetarilor, la care se pun bazele *Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat*. Se alege, cu acest prilej, și comitetul de conducere: Ion Agârbiceanu (președinte), Dimitrie Tomescu, Cezar Petrescu, Ion Dragu, Leonard Paukerow, Radu Dragnea, Alexandru Hodoș, Ghiță Pop, I. C. Soricu, Ion Clopoțel, Virgil Iosif, Nicolae Braniște.

¹⁸. Aurel Cosma jr., *Memorii*, Timișoara, Editura Mirton, 2010, p. 163

¹⁹. Apud Camil Petrescu, *Memorii*, I, București, Editura Minerva, 1984, p. XXV

²⁰. Aurel Cosma jr., *Memorii*, Timișoara, Editura Mirton, 2010, p. 168-170

Deși Camil Petrescu trimite o telegramă²¹ de felicitare colegilor ardeleni, documentul fiind semnat și de Ștefan Vlădescu²², prim-redactor la „Banatul românesc”, inițiatorul proiectului nu s-a împăcat cu ideea renunțării la un sindicat propriu pentru ziaristii din Banat. De aceea, în 6 februarie 1921, face o nouă convocare, tot în localul redacției sale, dar și de această dată fără un rezultat concret.

O ultimă încercare a făcut-o cu prilejul sărbătoririi lui Ștefan Vlădescu, la retragerea acestuia din funcția de redactor-șef al gazetei „Banatul românesc” (9 martie, 1921). La această agapă de la berăria *Pilsen*, unde au participat și ziaristii de la „Țara” și tipografi, Camil Petrescu – gândindu-se să lărgească sfera de cuprindere a sindicatului, prin cooptarea tipografilor – susține un toast în care spune: „Ar fi bine ca ziaristii și tipografii să colaboreze împreună, mai ales că unii fără alții nu pot exista. Începutul colaborării l-a făcut camaradul Vlădescu, care se bucură de mare dragoste. A venit vremea ca lucrătorii și ziaristii să-și întindă mâna într-o asociație”.

Așadar, problema înființării unui sindicat al ziaristilor bănățeni, din inițiativa lui Camil Petrescu, a rămas nerezolvată, deși în unele lucrări se spune că un astfel de demers a avut succes²³. O parte dintre gazetarii bănățeni s-au integrat în alte organisme similare: *Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat* (19-20 ianuarie 1921), cu sediul la Cluj; *Asociația Generală a Ziaristilor Profesioniști din Provincie*, cu sediul la Turnu-Severin; *Sindicatul Unic al Ziaristilor din Oltenia și Banat* (30 iunie 1923), cu sediul la Craiova.

În vara aceluiași an, Camil Petrescu revine la București, dezamăgit de două neîmpliniri pe tărâm bănățean: aventura electorală, încheiată cu un eșec, și sindicatul presei bănățene, rămas la nivelul de bună intenție. La 4 februarie

---

²¹. Telegrama a fost reprodusă în „Banatul românesc”, anul III, 1921, nr. 12: „În numele ziaristilor de la „Țara” și „Banatul românesc”, ce apar în capitala Banatului, la Timișoara, urăm colegilor noștri, întruniți în primul congres la Cluj, să lupte cu bărbăție pentru revendicările profesionale ale tuturor acolora care în domeniul gazetăriei și-au tăiat un drum drept. Colegii noștri vor înțelege că suntem cu ei mai ales atunci când este vorba să clădim pedestalul demnității ziaristilor, care contribuiesc, prin munca și talentul lor, la toate problemele mari ale României întregite în vechiul ei hotar. Apărători drepti și neclintiți ai neamului nostru, vom avea aceeași țintă alături de voi în atitudinea ce veți lua în urma dezbaterilor din primul vostru congres”. Telegrama este semnată de Camil Petrescu și Ștefan Vlădescu.

²². Ștefan Vlădescu, ziarist, originar din Moldova. A debutat în presă în 1910. După război, timp de doi ani, împreună cu Pamfil Șeicaru și Cezar Petrescu au editat ziarul „Bucovina”. În 1921, a venit la Timișoara, devine redactor-șef la „Banatul românesc”. După retragerea din această funcție și de la respectivul ziar, scoate, tot la Timișoara, „Cuvântul Banatului”. Din 1923, director la „Nădejdea” (proprietar dr. Aurel Cosma), oficiul Partidului Național Liberal pentru zona Banatului. Anul 1928 îl găsește în redacția publicației „Viitorul”.

²³. În Aurel Cosma jr., *Memorii*, Timișoara, Editura Mirton, 2010, într-o notă de subsol de la pagina 158, se menționează: „Înființează (este vorba de Ștefan Vlădescu - n.n.) împreună cu Camil Petrescu și alții primul sindicat al ziaristilor bănățeni”. Formularea este în contradicție cu realitatea.

1934, a fost primit în *Sindicatul Ziariștilor din România* și, ironia sorții, în data de 29 ianuarie 1942, Comitetul Sindicatului Ziariștilor din București îl radiază din registrul membrilor, pe motiv că nu mai exercită „efectiv” profesiunea de ziarist.²⁴ S-a întâmplat la aproape trei decenii după ce Camil Petrescu iscălise pentru prima dată în presa românească. Din Banat.

**CAMIL PETRESCU, L'INITIATEUR D'UN PROJET ECHOUÉ:
LE SYNDICAT DE LA PRESSE DU BANAT**

(Résumé)

Mots clés: „Banatul”, *Lugoj*, *Nicolae Roman*, *Timișoara*, „*Limba română*”

Dans la première partie de l'ouvrage on présente brièvement la contribution de Camil Petrescu au développement de la presse de Banat, au début de la période d'entre deux-guerres mondiales, dans sa qualité de rédacteur en chef à la publication *Banatul* et puis à celle nommée *Banatul românesc*, mais aussi dans celle d'éditeur, car c'est lui qui a fondé, à Timișoara, deux publications: *Limba română* et *Tara*. L'effort concernant l'augmentation de la qualité du produit journalistique est accompagné par ses préoccupations d'organiser les journalistes de Banat dans un syndicat. Malgré ses efforts soutenus dans ce sens, sa bonne intention est restée au niveau de projet.

---

²⁴ Camil Petrescu, *Publicistica*, I, București, Editura Minerva, 1984, p. XI